

BENEDICTUS, EUROOPA ISA, BIRGITTA, EUROOPA EMA

Kes minevikku ei mäleta, see elab tulevikuta, manitses Juhan Liiv. Uut Euroopat ei hakka me looma täna; eriti seab Kirik Euroopale eeskujuks kaht pühakut – Benedictust ja Birgittat, kellele Maarjamaagi palju võlgneb.

A.D. 1500 leidis meie mandril üle 1500 benediktlaste kloostrit. Tsistertslaste omi tegutses Eestis tervelt viis. Eriti tähtsad olid kaks maakloostrit, Valkena ja Padise, ent nii neis kui ka linnakloostreis kehtis püha Benedictuse reegel: *ora, lege, labora* (palveta, loe, tööta). Tähtsaim asi oli palve, siis süvenemine Pühakirja, kust selgunud nägemus andis suuna tööle. See eluviis kandis nähtavat vilja: tsistertslaste „magasimõisa-süsteem” oli oma aja majandusliku organisatsiooni tipp. Siin ilmneb aga ordu nõ silmatorkav pool. Me ei tohiks mööda vaadata vaimsest, mis oli välise edu aluseks: palve, lugemine, töö. Ja et just vaimsus – **teenimine, mitte kelkimine** – lõi selle Euroopa, mis on.

Mis Benedictus meeste, seda tegi Birgitta naiste hulgas: kasvatas esiteks üles oma kaheksa last, siis asutas vaimuliku perekonna lugematute vaimulike lastega, kelle arv kasvab tänapäevani. Birgitiinide keskused ei ole silmatorkavad ei arvu (mõnikümmend) ega muu välise poolest. Ei olnud ka ema Birgitta, kes ei pannud aga ka paljudeks paavstile ja kuningatele nende ametikohustusi meelde tuletada. Usin igapäevane töö – ning kus vaja, valju sõna sekka. Tema sõna võtsid teatavasti kuulda ka kolm rikkast Tallinna kaupmeest.

Rikkaid on meil praegugi. Oleks tore, kui nendegi seas leiduks Euroopa isade väärilisi järglasi: **teenijaid, mitte kelkijaid**. Benedictus ja Birgitta – Eestigi isa ja ema. On, millele uhke olla, on, millega uhkust talitseda.

TÄNAPÄEVA »MAARJAMAA«

Minu teada ei ole keegi uurinud selle nime ajalugu eestlaste keelepruugis. Asi tuli jutuks Soome Ringhäälingu reporteritega, kes viibisid Piritall 26. juulil ning võtsid mu kaasa Haabneemele, kus nad küsitlesid pikemalt Lennart Merit just Maarjamaa teemal. Soomlased oli siia ajanud luuletaja Lasse Heikkilä (1925-61), kelle meelest Soomegi on *Terra Mariana* (ning kes on pikema sellenimelise poemi autor). Mind võeti kaasa sellepärast, et minu peamisi ettevõtmisi on ringkiri ja kirjastus *Maarjamaa*.

Üks küsimustest kõlas: „Mis tähendus on sel nimel praeguse eestlase kõrvus? Mida mõtleb tänapäeva eestlane, kui ta kasutab seda sõna?”

Meile näis, et praegu võetakse seda sõna lihtsalt Eesti (ja ka eestlase) sünonüümina. Muidugi oleks huvitav teada, kes ja kui palju teab selle sõna sünniloost ja mis tähenduse keegi sellele omistab; siiski arvasime, et sellel nimel on hea kõla, mis väljendaks nagu isamaa-armastust, lugupidamist ja lootustki.

Meil kristlastelgi on hea aeg-ajalt meelde tuletada sõnade tähendust. Läti *Henriku kroonikast* teame muidugi, et Issanda aastal 1201 seadis piiskop Albert oma piiskopkonna neitsi Maarja kaitse alla, samuti seda, et poolteist aastakümnet hiljem lubas tema palvel paavst Innocentius III Laterani kontsiilil Ema Maad (*terra matris*) ikka aidata (VI:3 ja XIX:7). See oli nime andmine „kõrgemalt (võiks isegi öelda: kõrgeimalt) poolt”, nõ ülevalt alla; oleks huvitav teada, millal ja mida *eestlased* sellest teada said.

Niisuguseid pühendamisi-pühitsemisi on teada mujaltki (nt ungarlaste püha Stefani puhul) ning Maarjamaaks nimetavad end paljud maad, meiega samadel alustel ka lätlased. Selliseid nimeandmisi

meeles pidades ei tohiks me aga ka iial unustada, et sisuliselt saaks Maarjamaaks pidada ainult seda maad, mille rahvas ütleks koos neitsi Maarjaga: *Vaata, olen Issanda teenija; mulle sündigu Tema sõna järgi!* (Lk 1:38) See oleks niisiis Maarjamaaks saamine „alt üles”. Et inimesed otsustaksid Jumala tahtmist täita, on Ristikiriku kuulutustöö sihiks kõikjal ning selles mõttes oleks tore, kui kõik maailma maad võiksid ühtviisi kanda nime Maarjamaa. See on kõigi rahvaste kutsu-mus. Maailma ajaloo taustal võime aga meie, eestlased, olla uhked, et meie maa on seda nime kannud juba üle 800 aasta. Ja et meie esivanemad oskaksid lahkujaile laulda

*süda Jeesuse süleje,
käed Maarja kädeje!*

On iseasi, paljude postsovjetik Maarjamaa neist asjust teab: ...*kutsuda Eestit Maarjamaaks tähendab tegelikult tunnistada õigeks Eesti alade anastamist muistse vabadusvõitluse käigus ning respektierida umbes poolte neil aladel elanud inimeste hävitamist ristsõdijate poolt, väitis alles 25. skp Rando Tooming oma toimetajaveerul (Eesti Päevaleht Tallinn). Meenub ilus sõna *seltsimees*, mille bolševistlik meedia oskas nii ära rüvetada, et minagi hoidun seda kasutamast; loodan, et kapitalistlik lehtla ei jaks teha sama sõnaga *Maarjamaa*. Ristirahvas on seda nime alati seostanud ainuüksi neitsi Maarja eeskujuga ja jääb kindlasti selle juurde.*

Sest meilegi on suuri asju teinud Vägev, ja Püha on Tema nimi. (Lk 1:49)

EESTLASTE ENESETAPP?

18. juulil ilmunud *Eesti statistika aastaraamat 2002* võimaldab saada ülevaadet taas-iseseisvunud Eesti rahvastikus esimese aastakümne jooksul toimunud muudatustest. 1. jaan. 1992 elas Eestis 1 554 878 inimest, kümme aastat hiljem 1 361 242, seega 193 636 vähem. Võib öelda, et kui ei oleks olnud aborte, oleks rahvastiku üldarv tõusnud 6819 isiku võrra.

Aasta Elussünnid (eestlasi) Abordid

1992	{=SUM(ABOVE)} 18053	12732	28403
1993	15286	11229	25587
1994	14219	10431	22450
1995	13561	9888	20518
1996	13301	9636	19464
1997	12640	9216	19157
1998	12275	8853	18424
1999	12546	8931	17027
2000	13068	9208	15331
2001	12629	8867	14094
Kokku	137578	98991	200455

Kurb on vaadata diagrammi, mis hoolimata oma uhkest nimest (vanuse)**püramiid** näeb välja kui **kuusepuu**: puuduvad nooremad aastakäigud, mis kannaksid vanemaid. Neid pole millegagi asendada.

Võime arutada põhjusi, miks taassünninud Eesti Vabariigi kodanikud ei ole saanud või soovinud kasvatada lapsi. Peamegi arutama, et olukorda parandada, kui see osutub võimalikuks – kui ei, sureme rahvana lihtsalt välja. Nagu hõimurahvas liivlased: liivi keelt rääkijaid leidub praegu veel vaid kümmekond.

Kui peaks selguma, et me lihtsalt ei taha enam elada, kas ongi nii väga tähtis teadvustada, **mispärast** eesti rahvas end tappa tahab?

Meie, Ristikiriku liikmed, oleme igatahes kutsunud ja kohustatud elama. Siin siis minupoolne ettepanek:

Riigkogusse (ja kõrgemasse riigiametisse) kandideerimise eeltingimuseks teha,

et kandidaadil oleks vähemalt neli last.

Põhjendus: seadusi ei tohi teha inimesed, kes ei ole täitnud oma põhilist kodanikukohust ega tunne seega lastevanemate muresid.

Neid, kes isegi auto juhtimisega hakkama ei saa, ei tohiks kuidagi viisi juhtivatele kohtadele lasta – veel vähem neid, kes end purju joovad. On mõistusevastane ja ütlemata kurb, kui pannakse teisi valitsema need, kes pole võimelised iseennastki valitsema.

TEATEID

KES KUS MIDA

7. skp. palverännakul Viru-Nigulasse osales meie ap. administraator, kellele see oli kolmas Eesti-reis.

• Kodumaal külas viibisid juulis **Markus Järvi**, **Ain Leetmaa** ja õde **Debora** (vt. Mm 29), aga ka isa **Rein Õunapuu** (postiaadress: Friedrich-Legve-Str. 7, D - 31135 Hildesheim), edasi **Marika** ja **Vahur Orrin**, kes jätkavad õpinguid Austrias.

• Pärast 2 kuud Peterburi Ülikoolis naasis **Ott Ojaperv** Tartusse magistritööd tegema.

• Bakalaurusetöö eest (p. Albert Suure eluloost) sai kiita **Siiri Rebane**.

• Torontosse, Johannes Paulus II kohtumisele noortega viis isa **Jim** 9 noort Eestist.

• Piritalt siirdus juba sügisel Kölni karmeliitide kloostriisse **õde Merike**.

MOTOSHOW VILJANDI NOORTEVANGLAS

15. juuli oli u. sajale noorvangile eriline päev: vangla õuel kihutas ringi kuus mootorratast, mis sõidutasid tagaistmel kinnipeetavaid, kes sedakorda ennast ise hoolega kinni pidasid, sest juhid tegid trikke. Erakordne päev noortele, kellele oma tsikkel on kõrgeimaks unistuseks. Külaliste sõnum oli selge: tsikleid saab Eestis üpris odavasti, pole vaja neid varastama minna: kui teil nõu & abi vaja nende ostmisel – meie anname. Show korraldas Jaano Räsä sõpradega, kellele au & kiitus!

KIRJUTATUD ON

„Kõikide loomade ja nende peremeeste pühakut Francisco **de Asist** ... käivad tänamas ka loomad. Puudel Bonita ... võttis osa jumalateenistusest, mis oli pühendatud de Asisele” (PM 8. 10.01:27, allkirjata)

„sest ... jumalateenistus peab mahtuma täpselt telepurki.”

(Küllike Rooväli, PM 22.12.01:3)

Eesti Ekspressi andmeil leiduvat Vatikanis ikka veel jumalakummardajaid:

„,Oli ülim aeg, et vaataksime läbi 1614. aastast pärineva rituaali,” ütleb uute määruste projekti koostanud Vatikani **Jumalakummardamise Koguduse** ametnik.”

(EE 4.05.02:A 42) (Tõenäoliselt on juttu **Kultuseametist**, T. m.)

MAARJAMAA KODULEHEKÜLJELT

leiate nüüd ka esimese numbri (1961) faksiimile, tänu Jaano Räsäle!

WWW-AADRESSE KATOLIKU KIRIKU KOHTA EESTI KEELES

annab terve rea www.katoliku.ee; Narva koguduse oma (www.narvacatholic.narod.ru, alajaotus: *lingid*) paistab olevat kõige täielikum. Hulga *linke* sisaldab ka www.hot.ee/jesuüdid (sh piiblitõlkeid); meie ainsa katoliikliku kirjastuse Johannes Esto Ühingu toodangut tutvustab www.johannes.ee, MIKSIKese Õppekeskkonna kontorit www.miksike.ee.

MAARJAMAA ilmub võimalust mööda kord kuus. Jagab tasuta toimetaja Vello Salo, kõne- ja kirjatraat (372) 6055040, Merivälja tee 18, 11911 Tallinn; vsalo@solo.ee. Internetis: <http://www.hot.ee/vellosalo/>